

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 50. Quid agendum cum Episcopus & Inquisitor discordant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

ris sua. ualebit ergo abiuratio facta, & purgatio canonica præstata à sciēte, & nō contradicente, uel nō appellante, coram altero tantum ex supradictis.

Ex his cōsequitur nobilis ille effectus, de quo Frāciscus Bursatus cōs. 24. incip. Quidā notarius lib. 1. si quis enim ut hereticus, aut uehementer suspectus coram altero tantū ex prædictis abiurauerit, & postea in heresim incidisse deprehendatur, uelut relapsus tradendus erit curiæ seculari: nec poterit se tueri opponendo nullitatem seu inualiditatem abiurationis, ob id quia coram altero tantum ex prædictis facta fuerit.

Q V A E S T I O X L I X.

An Episcopus & Inquisitor possint procedere ad sententiam alter sine altero, quando nequeunt uel nolunt in eundem locum conuenire.

S Y M M A R I V M.

- 1 Episcopus, et Inquisitor possunt sibi mutuo uices suas cōmittere in his quæ neuter per se potest.
- 2 Debet unus alterum requirere quando simul cōuenire nolunt.
- 3 Quot diebus unus alterum expectare debeat.

Quadragesimanona questio est: Vtū inquisitor possit procedere ad sententiā sine Episcopo, & Episcopus sine Inquisitore: quando nō possunt, uel nolunt personaliter ad eūdem locū inuicē cōuenire?

Respondemus quōd si non possunt, aut nolunt personaliter ad inuicem conuenire, potest unus alteri committere uices suas: uel mittere Commissarium, seu Vicarium: uel suum significare per litteras consilium, & assensum.

Quōd si noluerint, unus requirat alium, quatenus infra octo dierum spatium adueniat, uel substitutum, uel suum mittat consilium, & assensum. ita habetur in c. Multorum. de heret. in Clemen. ibi in clausula allegata supra in prox. q. dicitur ita: Duro tamen tradere carceri siue arcto, qui magis ad pœnam, quàm ad custodiam uideatur: uel tormentis exponere illos, aut ad sententiam procedere contra eos, Episcopus sine Inquisitore, aut Inquisitor sine Episcopo diocesano aut eius officiali, uel Episcopali sede uacante capituli super hoc delegato: si sui ad inuicem copiam habere ualeant infra octo dierum spatium, postquam se inuicem requisierint, nō ualebit: Et si secus præsumptum fuerit, nullum sit, & irritum ipso iure. Verū si Episcopus, uel eius capituli (sede uacante) delegatus cum Inquisitore, aut Inquisitor cum altero eorundem propter præmissa nequeat, aut nolit personaliter conuenire, possit Episcopus, uel eius, seu capituli (sede uacante) delegatus Inquisitori, & Inquisitor Episcopo, uel eius delegato, seu sede uacante, illi, qui ad hoc per capitulum fuerit deputatus super illis committere uices suas, uel suum significare per litteras consilium, & consensum.

Supra pag. 111.

COMMENT. XCVIII.

Que hoc loco traduntur nulla nostra indigent diligentiori explicatione, apertis enim in his diffinitionibus nituntur. idem docent Tabiensti in summa, uerbo, Inquisitor. §. 5. Simancas de cath. insti. tit. 34. de Inquisitoribus Apostolicis, nu. 38. adde Zabarellā in clem. 1. §. Duro tamen. de heret. & ibidem Ioannem de Imola.

Q V A E S T I O L.

Quid agendum enim Episcopus, & Inquisitor discordant.

Quinquagesima questio est: Vtū Inquisitor sine diocesano Episcopo, uel Episcopus sine Inquisitore possit procedere ad sententiam, quando non possunt ad inuicem concordare, uel tunc in casu huiusmodi quid agendum?

Respondemus quōd non, sed tunc negotium bene instructum uterque destinet ꝛ domino nostro Papæ. Ita habetur in c. Per hoc. de heret. lib. 6. ubi sic dicitur: Per hoc. & infra: Per utroque simul sententia profertur (scilicet per Episcopum & Inquisitorem, de quibus ibi loquitur) & sequitur: In qua ferenda si non conuenierint, per utroque negotium sufficienter instructum ad sedem Apostolicam remittatur.

COMMENT. XCIX.

Ex hac questione hæc colligitur certa, & uera conclusio: cum Episcopus, et Inquisitor non conueniant in ferenda sententia: tunc non potest unus sine altero eam pronuntiare, sed causam instruat ad summum Pontificem transmittere debent.

De materia huius questionis agit Zanch. tract. de heret. c. 15, nu. 2. ubi textum ab Eymérico hic citatum ex c. per hoc. de heret. lib. 6. ita uidetur interpretari, ut tunc debeant consulere Papam, cum discordant in condemnando: secus si agerentur de absolueno penitente: quoniam, inquit, si unus solus processit, qui cognouit, posset absolueret, etiamsi consensum alterius non haberet.

Hac sententia si uera est, amplissimam tribuit Inquisitoribus potestatem nobis, quibus nihil licet sine efficaci probatione, & firma ratione quidquam in rebus grauibus statuere, ita uidetur dicendum: ut generaliter siue agant de condemnando, siue de absolueno in causa discordiæ superiorem consulere debeant: quia textus in c. per hoc. nullam indicat talem distinctionem qualem Zanchinus imaginatus est. quare succedit uulgaris illa & tria in rebus regula: Quod ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus; & quod lex generaliter loquitur, generaliter debet intelligi. l. 1. §. generaliter. ff. de lega. præstandis. l. 3. ff. de offic. præsidem. cum sim. & hoc est etiam conuenientius ei sententia, quā do cuimus paulo ante super q. 58. dum assereremus etiam in absoluteione a quibus, & tutius esse, ut unus sine altero non procedat.

Neque ab his est aliena EymERICI sententia in hac questione, qui generaliter etiam loquitur, dicens: Vtrum Inquisitor sine diocesano Episcopo, uel Episco-

Episcopus sine Inquisitore possit procedere ad sententiam. Quibus verbis non distinguit de sententia condemnatoria vel absolutoria. at que hoc ipsum nominatim affirmat Repertorium Inquisit. verbo, Episcopos. §. quando Episcopus, pag. 302. ex impressione Venet. ann. M. D. LXXV. quo loco ita interpretatur textum in dicto. c. per hoc. adde notata in c. v. de sent. & re iudicata.

Iam illud ulterius addo, non modo cum in condemnando vel absolviendo Episc. & inquisitores discordant, causam esse ad supremam inquisitionis tribunal remittendam; verum etiam quotiens in alijs non ita arduis, & grauibus reperiuntur dissentientes, vt admonet Ioannes Roias tract. de here. par. I. nu. 437. de qua facti specie extat in Hispania pulchra doctrina in instructione Madrilitana anno MDLXI. c. 66. in hac verba a nobis latine reddita: In omnibus casibus, in quibus contigerit suffragiorum discordantia inter inquisitores, & Ordinarium, vel aliquem ipsorum, in definitione causa, vel in quocumq; alio actu, vel sententia interlocutoria, debet causa ad Senatum supremum inquisitionis remitti. quod si Episcopus & inquisitores concordauerint, quis periti seu consultores dissentiant, etsi numero sint plures, sententia Episcopi, & inquisitorum executioni mandetur, verumtamen in causis grauissimis non debent vota inquisitorum, ordinarij, & consultorum executioni mandari, etiam si fuerint conformia, inconsulto Senatu, sicut solium est, & iussum fieri. haetenus ibi. Est equidem haec turrisima methodus, & ob id mihi vbiq; videtur obseruanda.

Hoc postremo adiungam, euitendum omnino esse, vt inter se conueniant Episc. & Inquisitores: quod facile eueniet si diligenter iuri dent opera; vt intelligat quid cuiq; casus, et negotio secundum regulas iuris in hac causa conueniat; nam ex iudicij discordia ingentia solent oriri incommoda, vt tradit Simancas de catho. instit. tit. 34. num. 19. sed hoc casu praecipue incommodum vergit in praedictum reorum, qui non detinerentur tanto tempore in carceribus, si iudices consensissent. Ego ita puto, grauisime peccant qui vel ob negligentiam studendi, vel ob alias causas praebent occasionem ne in ferendis sententijs inter se conueniant; quare nisi velint ex opere bono detrimentum reportare, discordiam fugiant, quam euitabunt, si diligentissime studuerint. causa fidei grauis est & iudices postulat diligentissimos.

Q V A E S T I O L I.

De communicatione processuum inter Episcopum, & Inquisitorem.

Vinquagesima prima quaestio est: Vtrum Inquisitor, & Episcopus teneatur sibi mutuo communicare processus, quando procedunt diuisim, & non coniunctim?

Respondemus quod sic; iuxta c. Per hoc. §. verum. de here. lib. 6. vbi dicitur sic: Verum vt dictum inquisitionis negotium efficacius, melius, vtiliusque procedat: concedimus, quod per Episcopos ipsos, & per inquisitores, de facto eodem inquiri va-

leat communiter vel diuisim: & si diuisim processerint, teneantur sibi inuicem communicare processus, vt per hoc possit melius veritas inueniri.

COMMENT. C.

VNica est assertio, Communicationem processuum fieri debere cum diuisim processerint Episcopus, & inquisitores.

Ratio huius assertionis in promptu est: nam quando procedunt coniunctim, apertum est iam esse communicationem processuum factam; propterea tunc fieri debet, quando diuisim proceditur.

Communicatio processuum quando & cur fieri debeat

Ideo autem communicatio facienda est, quia res grauis est et ardua, ideoque paria iudicia requirere oportet, vt absque errore sententia proferatur. Zanchinus tract. de heret. c. 15. nu. 1. copiose Campegius apud eundem Zanchinum c. 8. vbi docet quando haec processuum communicatio fieri debeat: quamuis id apertius cautum sit per extrauagantem incipien. Ex eo. de heret. relata ab Eymérico supra par. 2.

Cetera huc spectantia tradit Repertorium Inquisit. verbo, communicare. §. sed quomodo. Aegidius Bosius tit. de heret. nu. 12. Carrerius tract. de heret. nu. 128. vers. inferenda tamen sententia. Simancas de catho. instit. tit. 60. nu. 2. idem in enchyridio tit. 64. nu. 1. & Conradus Brunus lib. 4. de heret. c. 10.

Q V A E S T I O L I I.

Quando diuisim procedere dicantur Episcopus, & Inquisitor.

Vinquagesima secunda quaestio est: quomodo intelligitur, quod Episc. & Inquisitor procedunt diuisim, & non coniunctim?

Respondemus, quod intelligantur diuisim procedere, non quando inquisitor tantum, vel quando Episcopus tantum procedit, sed cum Episcopus per se procedit ex vna parte, & inquisitor per se ex altera; ita quod fiunt duo processus de eodem facto, vnus per Episcopum, & alius per inquisitorem. Ita habetur in extrauag. domini Benedicti XI. *Supra pag. 125.* Ex eo. vbi sic dicitur: Nos autem de Fratrum nostrorum consilio, intelligendo diceccanos, & Inquisitores tunc demum diuisim procedere, cum ij & illi separatim, non quando Episcopi tantum vel Inquisitores tantum procedunt.

COMMENT. CI.

In cap. per hoc de heret. lib. 6. statutum erat, vt super eodem facto Episcopus, & Inquisitor possent procedere communiter vel diuisim, vel proferre sententiam: id statutum quomodo sit intelligendum declaratum fuit per extrauag. domini Benedicti incip. Ex eo. tit. de heret. qua vtitur Eymericus in hac quaestione.

Quamquam vero super eodem facto aduersus vnum eundem reum, & per Episcopum, & per Inquisitorem diuersi processus fieri possint, commodius tamen videtur, vt in illis ciuitatibus, & prouincijs, in quibus Apostolici Inquisitores sunt constitu-